

Lausunto

24.6.2026

LLVV-U/92374/2026

julkinen

Lupa ja valvontavirasto
kirjaamo@lvv.fi

Luonnonsuojelulain 35 §:n mukainen lausunto, Rautajalan tuulivoimahanke, Prokon Wind Energy Finland Oy, Vionnevan Natura-alue, Kokkola ja Kaustinen

Natura-arviointi on laadittu 11.12.2025 Rautajalan tuulivoimahankkeen YVA-menettelyn yhteydessä ja sen on laatinut Ecobio Oy. Rautajalan tuulivoimahanke sijoittuu Vionnevan Natura-alueen läheisyyteen. Lähimmillään Vionneva ulottuu noin 400 metrin päähän Rautajalan hankealueen kaakkoisosasta.

Lupa- ja valvontavirasto on laatinut antamastaan lausunnosta sekä julkisen version että julkisuuslain (621/1999) 24 §:n 1 momentin 14 kohdan perusteella salassa pidettävän version, jossa on käsitelty yksityiskohtaisesti Natura-alueen tietolomakkeella salassa pidettäväksi merkittyjä suojeluperustelajeja. Tämä on lausunnon julkinen versio.

1 Vionnevan Natura 2000-alue

Vionneva on lintudirektiivin mukainen erityinen suojelualue (SPA-alue) ja luontodirektiivin mukainen erityisten suojelutoimien alue (SAC-alue), joka kuuluu myös soidensuojeluohjelmaan ja on maakunnallisesti tärkeä lintualue (MAALI) ja sen pinta-ala on 878 hehtaaria. Kaikkien alueen suojelun perusteena olevien luontotyyppien ja lajien suojelutavoitteena on vähintäänkin alueen merkityksen säilyttäminen osana verkostoa. Lisäksi alueen suojelussa ja hoidossa painotetaan seuraavia tavoitteita:

1. Alueella vallitseva luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tila säilytetään turvaamalla luonnon omien prosessien mukainen kehitys.
2. Luontotyyppin tai lajin elinympäristön laatua tai lajin populaation elinvoimaisuutta parannetaan ennallistamis- ja hoitotoimenpitein.

Taulukko 1. Vionnevan suojelun perusteena olevat luontotyypit.

Vionnevan Natura-alueelle sijoittuvat luonto-direktiivin luontotyypit	Luontotyyppin pinta-ala (ha)	Edustavuus	Yleisarviointi
Humuspitoiset järvet ja lammet	10	B (hyvä)	B (tärkeä)
Keidassuot	786	B (hyvä)	B (tärkeä)
Puustoiset suot	116	C (merkittävä)	B (tärkeä)
Vaihettumissuot ja rantasuot	0,7	D (merkityksetön)	

Taulukko 2. Suojeluperusteiset lajit (sisältää salassa pidettävää lajitietoa).

Laji	Min. pari- määrä	Maks. pari- määrä	Tyyppi	EU:n lintudi- rektiivi	Uhanalaisuus- luokka
kuikka	1	1	R	Pesimälintu	LC
mehiläishaukka	1	1	R	Pesimälintu	EN
sinisuohaukka	1	1	R	Pesimälintu	VU
	1	1	R	Pesimälintu	VU
	1	1	R	Pesimälintu	VU
kurki	1	5	R	Pesimälintu	LC
kapustarinta	1	5	R	Pesimälintu	LC
suokukko	1	5	R	Pesimälintu	CR
mustaviklo	1	5	R	Muuttolintu	NT
liro	1	5	R	Pesimälintu	NT
suopöllö	1	1	R	Pesimälintu	LC

1.1 Natura-arviointi**Arvioinnin kohteena oleva Rautajalan tuulivoimahanke**

Hankealue sijaitsee Keski-Pohjanmaalla Kokkolan kaupungissa, Ullavan kylästä noin 1,5 kilometriä lounaaseen. Sähkönsiirtoreitti sijoittuu Kokkolan kaupungin ja Toholammin kunnan alueille. Hankealueen koko on 3637 ha. YVA-menettelyssä tarkastellaan seuraavia hankevaihtoehtoja:

VE0: Hanketta ei toteuteta.

VE1: Hankealueelle rakennetaan 30 enintään 10 MW:n tuulivoimalaa, joiden suunniteltu napakorkeus on enintään 200 metriä, roottorin halkaisija 200 metriä ja voimaloiden pyyhkäisykorkeus enintään 300 metriä. Osana hankevaihtoehtoa suunnitellaan toteutettavaksi 400 kV:n, 15,7 km mittainen voimajohtoreitti ilmajohtona hankealueelta itään Toholammelle, jossa se liittyy Fingridin uuteen Jylkkä-Alajärvi-voimajohtoon. Lähin voimala sijaitsee noin 750 metrin päässä ja sähkönsiirtoreitin rakentaminen noin 2,2 kilometrin päässä Natura-alueesta.

VE2: Hankealueelle rakennetaan 20 enintään 10 MW:n voimalaa, joiden tekniset tiedot ovat samat kuin vaihtoehdossa 1. Verrattuna VE1:een tuulivoimaloita on vähennetty Ullavan kylän ja Ullavanjoen sekä hankealueen eteläpuolella sijaitsevan kaivosalueen läheisyydestä. Lähimpään

tuulivoimalaan on noin 2,7 km. Osana hankevaihtoehtoa tarkastellaan samaa sähkönsiirtoreittiä kuin vaihtoehdossa 1.

Arvioinnissa esitetty näkemys Natura-alueeseen kohdistuvista vaikutuksista

Arviointi perustuu olemassa oleviin tietolähteisiin (mm. Natura -tietolomake, biotooppitiedot ja Metsäkeskuksen pintavesien virtausmalli). Salassa pidettävän lajin 1 vaikutustenarviointi perustuu GPS-seuranta-aineistoon ja Metsähallituksen elinympäristömalliin, YVA:n linnustoseurantoihin ja lajitietokeskuksen aineistoihin.

Hankkeen vaikutusmekanismeja luontotyypeille ovat mm. rakentamisen aiheuttamat, pääosin avohakkuun kaltaiset vaikutukset, reunavaikutus, mekaaninen kuluminen ja maaston ja kasvillisuuden vaurioituminen. Välillisiä vaikutuksia voi kohdistua pienilmastoon ja alueen hydrologiaan. Linnustoon kohdistuvat vaikutukset koostuvat rakentamisvaiheen aiheuttamista elinympäristön muutoksista ja häiriövaikutuksista sekä normaalitoiminnan häiriö-, este- ja törmäysvaikutuksista.

Luontotyyppien osalta tarkasteltavaksi vaikutusalueeksi rajattiin kolmen kilometrin etäisyys sähkönsiirtoreitistä ja hankealueesta. Salassa pidettävän lajin 1, kuikan ja muuttolintujen osalta vaikutusalueena käytettiin 10 km etäisyyttä, pöllöillä viittä ja muilla pesimälajeilla kahta kilometriä. Lisäkuolleisuuden merkitystä salassa pidettävän lajin 1 reviirille tarkastellaan populaatiomallilla. Vaikutukset muille lintulajeille eriteltiin asiantuntija-arviona lajien ekologiaan ja aiempaan tutkimustietoon perustuen.

Vaikutukset luontotyypeihin

Hankkeen kummallakaan vaihtoehdolla ei arvioida olevan välittömiä tai välillisiä vaikutuksia Vionnevan Natura-alueen luontotyypeihin. Metsäkeskuksen (2025) pintavesien virtausmallin perusteella hankealue tai sähkönsiirtoreitti eivät sijaitse Natura-alueen yläpuolisella valuma-alueella, eivätkä mahdolliset muutokset hydrologiaan kohdistu Natura-alueelle. Rautajalan tuulivoimahankkeen ei arvioida aiheuttavan luontotyypeihin kohdistuvia yhteisvaikutuksia muiden lähialueen hankkeiden kanssa.

Vaikutukset lintudirektiivin liitteen I lajeihin

Lausunto

24.6.2026

julkinen

Hanke ei aiheuta suoria muutoksia Natura-alueen suojeluperusteena olevien lintujen elinympäristöihin. Rakentamisen ja toiminnan lopettamisen häiriövaikutukset (erityisesti sinisuohaukka ja salassa pidettävä laji 2, mahdollisesti myös kuikka ja suopöllö), normaalitoiminnan häiriövaikutukset (erityisesti salassa pidettävä laji 2 ja kuikka, mahdollisesti myös suopöllö) ja normaalitoiminnan törmäys- ja estevaikutukset (erityisesti mehiläishaukka, sinisuohaukka, salassa pidettävä laji 2 ja suopöllö) arvioidaan vaihtoehdossa VE1 merkittävän kielteisiksi ja vaihtoehdossa VE2 kohtalaisen kielteisiksi. Sähkönsiirtoreitin ei arvioida aiheuttavan merkittäviä kielteisiä vaikutuksia.

Vaikutukset salassa pidettävälle lajille 1

Elinympäristömallin perusteella kummankaan hankevaihtoehdon voimalat eivät sijoitu ydinreviirille. Törmäysmallinnuksen perusteella vaihtoehdosta VE1 aiheutuu törmäysriski, jonka vaikutukset ovat merkittäviä. Vaihtoehdossa VE2 törmäysriskin vaikutukset ovat kohtalaisia. Häiriövaikutusta ei arvioida aiheutuvan, koska lähin voimala sijaitsee yli 5 km päässä pesästä. Epävarmuuden takia VE1:n normaalitoiminnan häiriövaikutukset arvioidaan kohtalaisen kielteisiksi. VE2:n arvioidaan synnyttävän vähäisen kielteisiä häiriövaikutuksia.

Sähkönsiirtoreitin osalta törmäysriskin arvioidaan koskevan vain saalistuslentoja. Elinympäristömallien perusteella sähkönsiirtoreitti ei sijoitu pääosin ydinreviirille ja sähkönsiirron arvioidaan aiheuttavan vähäisen kielteisiä törmäysvaikutuksia. Elinympäristöjen muutosten kautta lajiin arvioidaan kohdistuvan saaliseläinten muutosten kautta enintään vähäisen kielteisiä vaikutuksia ja sähkönsiirron osalta korkeintaan vähäisen kielteisiä vaikutuksia. Sähkönsiirrosta ei arvioida aiheutuvan häiriövaikutusta.

Lieventämistoimenpiteet salassa pidettävälle lajille 1

Ensisijaisena törmäysvaikutuksien lieventämiskeinona ehdotetaan voimaloiden vähentämistä. VE1:n törmäysvaikutukset voidaan lieventää kohtalaisiksi, jos vaihtoehto toteutetaan 24 voimalan suuruisena. Tällöin jäätäisi törmäysvaikutuksilta hieman alle merkittävän alle, jonka vuoksi ehdotetaan, että törmäyskuolemien vähenemistä tuetaan myös muilla lievennyskeinoilla, mm talviruokinnalla. Keliber Oy ylläpitää haaskaa Vionnevan eteläosassa. Mahdollinen kompensatiotoimi on myös tekopesien rakentaminen kauemmas tuulivoimasta. Lieventämistoimet on syytä

suunnitella Metsähallituksen ja LVV:n kanssa huomioiden muut samalle reviirille suunnitellut tuulivoimahankkeet. Myös kameroilla varustetut voimalat voivat laskea törmäysriskejä.

Linnustoon kohdistuvat yhteisvaikutukset

Yhteisvaikutusten arviointi on rajattu Akkalankankaan (4,6 km) ja Pihtinevan tuulivoimahankkeisiin (5,6 km). Muille kuin salassa pidettävälle lajille 1 yhteisvaikutusten arvioidaan olevan vähäisen kielteisiä.

Salassa pidettävälle lajille 1 kohdistuu yhteisvaikutuksia vain törmäyksistä. Rautajalan VE1:n ja Akkalankankaan lajiin kohdistuvat yhteisvaikutukset ovat merkittävän kielteisiä ja vaikutukset muodostuvat pääasiassa Rautajalan hankkeesta. Rautajalan VE2 ja Akkalankangas aiheuttavat joko kohtalaisia - merkittäviä kielteisiä yhteisvaikutuksia. Sähkönsiirron osalta erityisesti Pihtinevan hanke lisää lajiin kohdistuvia törmäysvaikutuksia ja ne arvioidaan kohtalaisen kielteisiksi. Yhteisvaikutukset on arvioitu merkittävän kielteisiksi vaihtoehdossa VE1 ja kohtalaisiksi tai merkittäviksi vaihtoehdossa VE2. Sähkönsiirrosta aiheutuu lajille kohtalaisia yhteisvaikutuksia.

Arvioinnin epävarmuustekijät

Salassa pidettävän lajin 1 törmäysvaikutusten arviointimenetelmä ei ole vielä vakiintunut, siihen sisältyy epävarmuutta ja suositeltu raja-arvo törmäykselle vaihtelee 0,5 ja 0,6 törmäystä/vuosi/reviiri. Epävarmuutta vähentää käytetty GPS-aineisto. Muulle linnustolle epävarmuutta aiheuttaa tutkimustiedon vähäisyys sekä se, ettei alueen lintulajien liikkumista alueella tunneta ja näihin lajeihin kohdistuvien vaikutusten arviointiin on sovellettu varovaisuusperiaatetta. Lähimpien hankkeiden toteutuminen on epävarmaa, mikä aiheuttaa epävarmuutta yhteisvaikutusten arviointiin.

Johtopäätös merkittävistä kielteisistä vaikutuksista

Hankkeen eheyteen kohdistuvat kokonaisvaikutukset arvioidaan korkeintaan vähäisen kielteiseksi. Arvioinnin perusteella hankkeen arvioidaan aiheuttavan merkittäviä kielteisiä vaikutuksia vaihtoehdossa VE1. Vaikutuksista huomattavimpia ovat salassa pidettävän lajin 1 törmäysvaikutukset, joiden lieventämiseksi esitetään tuulivoimaloiden vähentämistä, talviruokintaa ja tekopesiä. Merkittäviä kielteisiä vaikutuksia on tunnistettu voivan aiheutua vaihtoehdossa VE1 myös muihin suojeluperusteisiin lintulajeihin häiriö- ja

törmäysvaikutusten kautta ja hanke suositellaan toteutettavan vaihtoehtona VE2. Yhdessä Akkalankankaan hankkeen kanssa yhteisvaikutukset vaihtoehdossa VE1 arvioidaan merkittävän kielteisiksi.

1.2 Lupa- ja valvontaviraston lausunto Natura-arvioinnista

Natura-arvioinnin asianmukaisuus

Natura-arviointi on luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan mukaan tehtävä asianmukaisella tavalla. Luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdassa edellytetty arviointimenettely on toimeenpantu luonnonsuojelulain 35 §:llä. Luonnonsuojelulain 35 §:n mukaisen arviointi- ja lausuntomenettelyn tehtävänä on tuottaa objektiivista tietoa viranomaiselle sen varmistamiseksi, että hanke ei yksin tai yhdessä muiden hankkeiden tai suunnitelmien kanssa merkittävästi heikennä Natura-alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja.

Oikeuskäytännön mukaan asianmukainen arviointi sisältää täydellisiä, täsmällisiä ja lopullisia toteamuksia ja päätelmiä, joilla voidaan hälventää kaikenlainen perusteltu tieteellinen epäily ehdotettujen töiden vaikutuksista kyseessä olevaan alueeseen (mm. asiat C-236/01, kohdat 106 ja 113, C-127/02, kohta 59, C-304/05, kohta 69). Arviointia ei voida pitää asianmukaisena, jos alueen luontotyyppejä ja lajeja koskevat tiedot puuttuvat tai ne eivät ole luotettavia eivätkä ajantasaisia (mm. asia C-43/10, kohta 115). Natura-arvioinnin tulee muodostaa itsenäinen kokonaisuus, jossa johtopäätökset perustellaan täsmällisiin tieteellisiin seikkoihin perustuen. Vaikutukset suojelun perusteena oleviin luonnonarvoihin tulee arvioida yksin ja yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa (mm. asiat C-127/02, C-6/04, C-98/03, C-538/09).

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, ettei Natura-arviointia ole laadittu asianmukaisesti sen arvioimiseksi, heikentääkö arvioitu Rautajalan hanke niitä luonnonarvoja, joiden perusteella Vionnevan alue on hyväksytty Natura 2000 verkostoon, vaan arviointi sisältää seuraavaksi käsiteltäviä puutteita.

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että Natura-arviointia on täydennettävä seuraavalla tavalla:

Lausunto

24.6.2026

julkinen

- Täydentämällä suurikokoisten ja törmäysherkkien suopöllön, haukkojen, kuikan, kurjen ja salassa pidettävän lajin 2 arviointia. Arvioinnista tulee mm. selvittää lajikohtaiset herkkyydet tuulivoimalle, hankkeen vaikutukset alueen saavutettavuuteen sekä vaikutuksen kohteena oleva parimäärä.
- Laatimalla arviointi LUOPAS-oppaan (Mäkelä & Salo 2024, 2. painos) ja Euroopan Komission Luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohtaa (Natura-arviointia) koskevien ohjeiden mukaisesti.
- Täydentämällä arvioinnin aineistoa linnustoseurannalla (joko YVA-menettelyn tai muiden ajantasaisten selvitysten aikana jo tehdyllä, tai kyseistä Natura-arviota varten tehtävällä seurannalla).
- Syventämällä yhteisvaikutusten arviointia sekä
- Sisällyttämällä arvioon komission ohjeistusten mukainen yksityiskohtainen vaikutusten lievennyssuunnitelma, arvio sen toimivuudesta ja suunnitelma lievennysten toimivuuden seurannasta.

Arvioinnin toteuttamistapa

Hanke on kuvattu riittävällä tarkkuudella vaikutusten arvioimiseksi. Luontotyyppien osalta arviointi perustuu riittäviin pohjatietoihin ja on pääosin riittävän yksityiskohtainen, kun huomioidaan hankealueen sijainti ja välilliset vesitalousvaikutukset. Luontotyyppeihin kohdistuvat vaikutusmekanismit ja vaikutusalue on tunnistettu pääosin asianmukaisesti. Arviossa viitataan Metsäkeskuksen pintavesien virtausmalliin ja arvioidaan, että tämän vuoksi rakentamisen mahdolliset vaikutukset hydrologiaan eivät kohdistu hankealueelle. Kartan mukaan voimalan 6 läheltä kulkeva oja virtaa luoteeseen, mutta korkeusmallin mukaan vedet valuvat ko. ojaa pitkin Natura-alueelle, jossa kartan mukaisen ojan päätepisteen lähellä sijaitsee Kangasjärvi, joka on suojelun perusteena olevaa humuspitoiset lammet ja järvet -luontotyyppiä, jolloin virtaussuunnasta jää epäselvyyttä voimalapaikan 6 osalta.

Salassa pidettävää lajia 1 lukuun ottamatta linnustoon kohdistuvien vaikutusten arviointi perustuu ainoastaan Natura-tietolomakkeeseen ja muutamiin lähdeoteksiin, eikä arvion tueksi esitetä linnustoseurantaa eikä Lajitietokeskuksen lajitietoa. Arvioinnin pohjana oleva aineisto ei ole riittävä, ja sitä tulee täydentää suurikokoisten ja törmäysherkkien lajien osalta. Merkittävä puute liittyy alueelle muuttavien ja siellä pesivien lintujen lajikohtaisten lentoreittien selvittämiseen; arviosta puuttuu kokonaan tieto siitä, mikä

Lausunto

24.6.2026

julkinen

merkitys hankkeella on Natura-alueen saavutettavuuteen. Myöskään lajien pesimä- ja ruokailualueiden sijaintia ei ole selvitetty suojeluperustekohtaisesti, minkä takia häiriövaikutusta ei pysty tosiasiasa arvioimaan. Koska alueella pesivät linnut ovat pääosin muuttolintuja, sisältyy vaikutusalueen rajaukseen sekä yhteisvaikutusten arviointiin epävarmuutta. Em. puutteita ei ole tunnistettu arvioinnin epävarmuuksina. Seuraamalla Natura-alueelle ja sieltä pois liikkuvien lintujen lentoreittejä ja -korkeuksia, voitaisi luotettavammin arvioida, miten hanke vaikuttaa Natura-alueen saavutettavuuteen. Myös törmäysriskien arviointiin saisi varmuutta linnustoseurannasta.

Melu on mainittu yhtenä hankkeen häiriövaikutuksena, mutta sen vaikutuksia suojeluperusteisille lajeille on avattu hyvin pinnallisesti, eikä arviossa kuvata, mille osalle Natura-aluetta melua kantautuu; hankekuvauksen yhteydessä on kuvattu meluvaikutusta vain kiinteistöjen mukaan. Myöskään YVA-selostuksen melumallinnuksen kuvista ei ole pääteltävissä, kuinka pitkälle Natura-alueelle esimerkiksi 40dB meluvyöhyke yltää.

Vaikutusten arvioinnin asteikkona Natura-arvioinnissa tulee käyttää Luopas-oppaan (Mäkelä & Salo 2024) mukaisesti asteikkoa merkittävä – ei merkittävä. Merkittävyyden arviointi tulee tehdä suojeluperuste-, ei vaikutusmekanismikohtaisesti kuten arvioinnissa oli tehty. Luontodirektiivin 6 artiklan säännöksiä käsittelevän Komission tiedonannon (Euroopan Komissio 2019) mukaan merkittävän vaikutuksen käsitettä ei tule määritellä mielivaltaisesti vaan sen tulee perustua objektiivisiin, mieluiten kvantifioitaviin kriteereihin. Merkittävyyttä arvioitaessa tulee ottaa huomioon suunnitellun toiminnan luonne sekä kyseisen alueen ja siellä esiintyvien lajien ja luontotyyppien erityispiirteet sekä alueen suojelutavoitteet. Vaikutuksen merkittävyyteen vaikuttavat mm. vaikutuksen suuruus, tyyppi, laajuus, kesto, voimakkuus, ajoitus, todennäköisyys ja kunkin luontotyyppin ja lajin haavoittuvuus. Komission tiedonannon (Euroopan Komissio 2021) mukaan vaikutusten merkittävyyttä arvioitaessa tarkastellaan muun muassa luontotyyppin menetyksen tai heikentymisen (vrt. luontotyyppin edustavuus ja luonnontilaisuus) suhteellista pinta-alaa tai lajin suhteellista yksilömäärää. Natura-arvioinnissa tulee merkittävyyden arvioinnin lopputuloksen lisäksi esittää selkeästi vaikutuksen kohteena oleva parimäärä.

Arvioinnin salassa pidettävää lajia 1 käsittelevä osuus on kattava ja informatiivinen, mutta muiden lajien kohdalta vaikutusten arvioinnista puuttuu

Lausunto

24.6.2026

julkinen

Natura-arviossa edellytetty tarkkuus sekä suurelta osin myös perustelut. Linnustosta, myös salassa pidettävältä lajilta 1, puuttuu suojeluperusteellinen kokonaisvaikutusten merkittävyyden arviointi. Lajien herkkyyttä tuulivoimalle ei ole yksilöity, mutta tuulivoimalle herkät lajit on kuitenkin pääosin tunnistettu (salassa pidettävät lajit, suopöllö, haukat, kuikka mainittu, kurki puuttuu). Arviosta puuttuu myös tieto siitä, kuinka suureen parimäärään vaikutukset kohdistuvat.

Yhteisvaikutusteen arvioinnin vaikutusalueeseen sisältyy epävarmuutta, koska suojeluperusteena on Natura-alueella pesiviä muuttolintuja. Yhteisvaikutusten arviointi jää myös pinnalliseksi ja keskittyy vain kahteen lähimpään tuulivoimahankkeeseen, vaikka Natura-arvioinnissa yhteisvaikutukset tulee arvioida kaikkien muiden hankkeiden tai suunnitelmien kanssa, jotka voivat heikentää suojelun perusteena olevia luonnonarvoja. Lupa- ja valvontavirasto on 1.6.2026 antamassaan kommentissa Keliber Technology Oy:n Rapasaaren kaivoksen toimintojen laajentamisen ja vesienjohtamisen muutoksen arviointiohjelmaan (LVV-U/41724/2026) korostanut em. hankkeen yhteydessä päivitettävään Vionnevan alueen Natura-arvioon liittyen yhteisvaikutusten arvioinnin tärkeyttä mm. Rautajalan hankkeen kanssa. Keliberin kaivosta tai sen laajennusta, ei ole huomioitu arviossa muuten, kuin mainitsemalla se taulukossa 1 ja kuvassa 5. Arviossa on myös esitetty Keliber Oy:n lieventämiskeinot, muttei ole arvioitu eikä kuvattu laisinkaan kaivoshankkeen vaikutuksia, joita tekopesillä ja haaskalla pyritään lieventämään. Yhteisvaikutuksilla tarkoitetaan Natura-arvioinnin yhteydessä kaikkia niitä vaikutuksia, jotka kohdistuvat samaan suojeluperusteeseen riippumatta siitä missä Natura-alueen osissa, milloin ja millä tavalla vaikutukset ilmenevät. Komission tiedonannon (2019) mukaan yhteisvaikutusten arvioinnin on oltava erottamaton osa yleistä arviointia eikä vain ”sivuhuomio” arviointiprosessin lopussa. Yhteisvaikutusten arviointia ei ole laadittu Luopas-oppaan ja Komission ohjeiden mukaisesti ja sitä on täydennettävä.

Salassa pidettävän lajin 1 osalta törmäysvaikutusten lieventämiskeinona hankkeelle on esitetty vaihtoehtojen VE1 ja VE 2 lisäksi myös vaihtoehtoa, jossa VE1 voimaloista vähennetään 6 voimalaa ja yhteisvaikutusten lieventämiskeinona vaihtoehtoa, jossa VE1 voimaloista vähennetään 8 voimalaa. Vaihtoehtoja tulee selventää ja mikäli myös em. vaihtoehtoja aiotaan

käyttää, tulee näillekin laatia suojeluperusteiset vaikutusten merkittävyyden arviot.

Epävarmuustekijöitä on tunnistettu, mutta näiden soveltaminen ko. hankkeen vaikutusten arviointiin jää pinnalliseksi. Epävarmuustekijäksi on mainittu mm., ettei suojeluperusteisen linnuston lintulajien liikkumista alueella tunneta, mutta tästä huolimatta Natura-alueelle ei ole tehty linnustoselvityksiä.

Arvio vaikutuksista Vionnevan suojelutavoitteisiin

Alueen suojelutavoitteina on, että alueella vallitseva lajien sekä niiden elinympäristöjen tila säilytetään turvaamalla luonnon omien prosessien mukainen kehitys ja että lajin elinympäristön laatua tai lajin populaation elinvoimaisuutta parannetaan ennallistamis- ja hoitotoimenpitein. Hankkeen ei arvion perusteella voida arvioida olevan suojelutavoitteiden mukainen.

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että humuspitoiset lammet ja järvet - luontotyyppiin voi mahdollisesti kohdistua vähäisiä vaikutuksia, mutta vaikutukset eivät ole merkittäviä. Muihin luontotyypeihin ei kohdistu vaikutuksia. Luontotyyppien osalta arvion perusteella voidaan poissulkea suojeluperusteisiin luontotyypeihin kohdistuvat, merkittävät kielteiset vaikutukset.

Arviossa on tunnistettu ja kuvattu erilaisia häiriömekanismeja, mutta suojeluperustelajeihin kohdistuva kokonaisvaikutusten arvio puuttuu. Esimerkiksi salassa pidettävällä lajilla 1 pelkän törmäysmallinnuksen aiheuttaman lisäkuolleisuuden jäädessä alle merkittävyyden rajan, ei merkittäviäkään kielteisiä kokonaisvaikutuksia voida poissulkea elinympäristömenetysten ja saalistusalueiden muutosten vuoksi, etenkin jos huomioidaan myös kaikki lähialueen suunnitelmat ja toiminnot.

Koska arvio ei sisällä salassa pidettävää lajia 1 lukuun ottamatta tietoa suojeluperusteisten lajien pesimä- ja ruokailualueista, eikä kuvausta siitä, miten hanke yksin ja yhdessä muiden hankkeiden kanssa vaikuttaa alueen saavutettavuuteen, kokonaishäiriöön ja törmäysriskiin, on vaikutustenarviointi puutteellinen, eikä merkittäviä kielteisiä vaikutuksia voida täten poissulkea edes vaihtoehdossa VE2. Esimerkiksi pöllöillä on Tolvasen ym. 2023 mukaan havaittu jopa 5 km häiriövaikutusta tuulivoimaloihin nähden, mutta arvioin perusteella ei voida poissulkea suopöllön pesintää Natura-alueen pohjois- tai

Lausunto

24.6.2026

julkinen

luoteisosissa, josta etäisyys lähimpiin voimaloihin jää alle 800 metriin ja vaihtoehdossa VE2 2,7 kilometriin. Mikäli suurikokoisen, törmäyserkän lajin pesimäalue sijaitsee lähellä hankealuetta tai niiden ruokailulennot kohdistuvat hankealueen suuntaan, voivat myös törmäysriskit realisoitua. Natura-alueen suojeluperusteisissa linnuissa on myös törmäyserkkiä lajeja, joiden lajimäärä alueella on tietolomakkeen perusteella vain 1 pari; tällöin jo toisen yksilön törmäyminen vaikuttaisi lajin lisääntymisedellytyksiin ja säilymiseen alueella ja sitä heikentäisi alueen eheyttä ja koskemattomuutta. Elinympäristömuutosten (lähinnä saaliseläimiin kohdistuvat) on tunnistettu ainoastaan salassa pidettävälle lajille 1, eikä niitä käsitellä muiden lajien yhteydessä.

Arvion mukaan salassa pidettävä laji 2 ei ole pesinyt Natura-alueella 2000 luvulla, eikä vaikutuksia lajiin ole arvioitu. Lajin kohdalla voidaan ajatella, että jokin tekijä on jo heikentänyt lajin edellytyksiä pesiä Vionnevalla ja lisähäiriöt heikentävät alueen houkuttelevuutta edelleen. Natura-alueen suojelutavoitteen toteutuminen edellyttää, että Natura-alue soveltuu lajin pesimäalueeksi myös jatkossa. Salassa pidettävän lajin 1 tekopesien sijoittaminen Natura-alueen häiriöttömimmille alueille todennäköisemmin tekee pesistä käyttökelpoisia, mutta Natura-alueen suojelutavoitteen mukaista on, että koko Natura-alue soveltuu edelleen lajien elinympäristöksi.

Salassa pidettävän lajin 1 osalta Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että Natura-arvioinnissa on varovaisuusperiaatteen mukaisesti merkittävien vaikutusten osalta syytä noudattaa arvioinnissakin esille nostettua raja-arvoa 0,05 yksilöä yhtä paria kohden/vuosi (Tikkanen 2024, luonnos).

Arvioinnin puutteista huolimatta Lupa- ja valvontavirasto yhtyy arvion näkemykseen siitä, että hankkeella on merkittäviä kielteisiä vaikutuksia salassa pidettävälle lajille 1, sinisuo- ja mehiläishaukalle, suopöllölle, kuikalle ja mahdollisesti salassa pidettävälle lajille 2 vaihtoehdossa VE1. Arvioinnin puutteiden vuoksi sen perusteella ei voida poissulkea em. lajeihin kohdistuvia merkittäviä kielteisiä vaikutuksia tai merkittäviä kielteisiä yhteisvaikutuksia esitettyjen lievennyskeinojen jälkeen.

Lieventävät toimenpiteet

Arviossa on esitetty lieventämistoimenpiteitä, mutta niiden käyttäminen jää epävarmaksi ja suunnitelma vaikutusten seurannasta puuttuu kokonaan.

Lausunto

24.6.2026

julkinen

Arvioinnissa on esitetty lieventäviä toimenpiteitä voimaloiden määrän vähentämisestä tekopesiin ja haaskaan. Lieventämistoimenpiteiden suunnittelu jää arvioissa kesken ja yleiselle tasolle:” *Toteutettavat lievennystoimenpiteet on syytä suunnitella huolella yhteistyössä lajisuojelusta vastaavan Metsähallituksen ja Lupa- ja valvontaviraston kanssa. Myös muut samoille reviireille suunnitellut tuulivoimahankkeet on huomioitava hankkeen suunnittelussa ja toteutuksessa.*” Esitettyjen lieventämistoimenpiteiden perusteella ei ole mahdollista arvioida, miten ne vaikuttavat kielteisiin vaikutuksiin ja jäävätkö kielteiset vaikutuksen alle merkittävyyden rajan.

Natura-arviointi tulee ensin suorittaa ilman lieventäviä toimenpiteitä. Tämän jälkeen niiden suojeluperusteiden osalta, joissa merkittävää heikentymistä ei voida ilman vaikutusten lieventämistä sulkea pois, tulee määritellä suojeluperustekohtaiset lieventämistoimenpiteet. Toimenpiteet kuvataan yksityiskohtaisesti ja esitetään tieteelliseen näyttöön perustuva selostus siitä, miten toimenpiteellä poistetaan havaitut haitalliset vaikutukset tai vähennetään niitä. Tämän lisäksi kerrotaan, miten ja milloin toimenpiteet toteutetaan, kuka ne toteuttaa ja miten toimenpiteiden vaikuttavuutta seurataan (Euroopan Komissio 2019). Lieventämistoimenpiteitä ja niiden vaikuttavuuden seuranta on täydennettävä.

Natura-arvioinnissa seurannalla varmistetaan lieventävien toimenpiteiden täytäntöönpanon onnistuminen (Komission tiedoksianto C(2021) 6913 Final). Seuranta on kohdennettava niihin suojeluperusteisiin, joiden heikentyminen on poissuljettu lieventävillä toimenpiteillä. Seurantasuunnitelma on oleellinen osa sellaista Natura-arviointia, jossa muuten mahdollisesti merkittäviä vaikutuksia lievennetään. Seurantasuunnitelman tulee sisältää odotettujen tulosten eli hypoteesien asianmukainen dokumentointi.

Seurannalla ei voida korvata sitä, että Natura-arviointi- ja lausuntomenettelyn perusteella merkittävien vaikutusten syntymättä jäämisen on oltava varmaa (EUTI C-239/04, C-142/16). Tästä huolimatta Lupa- ja valvontavirasto pitää tärkeänä, että seuranta on riittävän laaja havaitsemaan myös yllättäviä vaikutuksia. Lievennystoimenpiteiden lisäksi arvioinnissa tulee esittää suunnitelma seurannan toteuttamisesta. Koska arvioinnissa ei ole esitetty seuranta, ei arviointia tältä osin voida pitää asianmukaisena.

1.3 Lupa- ja valvontaviraston johtopäätös Natura-arvioinnista

Luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan mukaan toimivaltaiset viranomaiset voivat antaa hyväksyntänsä suunnitelmalle tai hankkeelle vasta varmistuttuaan siitä, ettei suunnitelma tai hanke vaikuta kyseisen Natura-alueen koskemattomuuteen. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että hankkeelle voi myöntää luvan tai suunnitelman hyväksyä vain, kun Natura-alueen suojeluperusteena oleviin luontoarvoihin kohdistuvat merkittävästi heikentävät vaikutukset ovat poissuljettuja (LSL 39 §).

Vaihtoehto VE1 heikentää useita suojeluperusteita merkittävästi eli vaarantaa Natura-alueen koskemattomuuden. Vaikutusten lieventäminen Natura-arvioinnissa esitetyllä tavalla tai hankkeen toteuttaminen vaihtoehdon VE2 mukaan eivät poista merkittävän heikentymisen riskiä.

Viranomainen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen eikä hyväksyä tai vahvistaa suunnitelmaa. Mikäli hankkeen suunnittelua halutaan jatkaa, on vaikutusten arviointia täydennettävä tässä lausunnossa esitetysti, ja täydennetystä arvioinnista on pyydettävä uusi lausunto luonnonsuojelulain 35 § mukaisesti.

2 Asian käsittelijät

Asian on esitellyt ylitarkastaja Miina Jahkonen ratkaissut ylitarkastaja Riikka Juutinen. Lausunto on hyväksytty sähköisesti. Merkintä hyväksynnästä on lausunnon viimeisellä sivulla.

Maksutiedot

Suoritemaksu on 2407 euroa. Luonnonsuojelulain 35 §:ssä tarkoitettu Natura-arviointia koskeva lausunto on Lupa- ja valvontaviraston maksullisista suoritteista vuonna 2026 annetun valtioneuvoston asetuksen (1177/2025) liitteen mukaan maksullinen julkisoikeudellinen suorite, josta Lupa- ja valvontavirasto perii ajankäyttöön perustuvan maksun (83 euroa/tunti). Lausunnon valmisteluun on käytetty 29 työtuntia. Maksuvelvollinen, joka katsoo, että lausunnosta perittävän maksun määrittämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua Lupa- ja valvontavirastosta kuuden kuukauden kuluessa tämän lausunnon antamispäivästä. Suoritemaksua koskeva oikaisuvaatimusohje on liitteenä.

Lausunto

24.6.2026

julkinen

Tiedoksi

Prokon Wind Energy Finland Oy, vaasa@prokon.net

Ecobio Oy, info@ecobio.fi

Pohjanmaan Elinvoimakeskus, kirjaamo.pohjanmaa@elinvoimakeskus.fi

Metsähallitus, kirjaamo@metsa.fi

Lupa- ja valvontavirasto

Postiosoite: PL 20, 13035 LVV

Puhelinvaihte: 0295 254 000

kirjaamo@lvv.fi | lvv.fi

Tämä asiakirja LVV-U/92374/2026 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LVV-U/92374/2026 har godkänts elektroniskt

Jahkonen Miina 25.06.2026 12:34

Juutinen Riikka 25.06.2026 12:38